
RIGSREVISIONEN

Notat til Statsrevisorerne om
beretning om viden om effekter
af de sociale indsatser

Januar
2012

revision
revision
revision

**Opfølgning i sagen om viden om effekter af de sociale indsatser
(beretning nr. 15/2007)**

2. januar 2012

RN A601/12

I. Indledning

1. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 21. november 2008 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, om viden om effekter af de sociale indsatser, at jeg ville følge udviklingen på området. Notatet findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 130-131. Jeg oplyste i notatet, at jeg ville følge Social- og Integrationsministeriets (tidligere Velfærdsministeriet, benævnes Socialministeriet) arbejde med strategien for produktion og formidling af viden og statistik samt implementering af strategien for at vurdere, i hvilket omfang arbejdet bidrager til, at de sociale indsatser fremover kan baseres på viden om effekt.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på et møde med og gennemgang af materiale fra Socialministeriet.

3. Socialministeriet har udarbejdet en samlet vidensstrategi for produktion og formidling af viden og statistik i form af "Handlingsplan for bedre brug af aktuelt bedste viden" fra november 2009.

Jeg gennemgår i det følgende strategien og ministeriets arbejde med at implementere handlingsplanens initiativer og ministeriets opfølgning på initiativerne.

II. Strategi for produktion og formidling af viden og statistik

4. "Handlingsplan for bedre brug af aktuelt bedste viden" blev udarbejdet i forbindelse med et koncernprojekt, der startede i 2008. Socialministeriet har oplyst, at handlingsplanen kan ses som en samlet plan for, hvordan ministeriet – ved hjælp af et mere systematisk arbejde med brug af aktuelt bedste viden og bedre implementering – bedst muligt kan understøtte processen fra politikformulering til effekt for borgeren. Ministeriet respekterer dog samtidig, at det er en grundlæggende præmis på området, at kommunernes råderum bevares. Handlingsplanen bygger videre på det arbejde med effekter, som ministeriet allerede var i gang med, da Rigsrevisionen gennemførte undersøgelsen om viden om effekter af de sociale indsatser. Med handlingsplanen er arbejdet med at styrke viden om effekter af de sociale indsatser ifølge ministeriet gået ind i en ny og mere gennemgribende fase.

5. Handlingsplanen indeholder 18 initiativer, som er vist i boks 1. 13 af initiativerne fokuserer på at fremme brugen af aktuelt bedste viden. Initiativerne har til formål at styrke Socialministeriets arbejde med at levere beslutningsgrundlag, der er baseret på den aktuelt bedste viden, til ministeren og de politiske beslutningstagere. Initiativernes sigte er desuden at gøre ministeriet bedre til at stille den viden om løsninger og effekter, som kommunerne efterspørger, til rådighed.

De øvrige 5 initiativer med fokus på at fremme implementeringen af indsatser, politikker mv. har til formål at sikre, at der tidligt i den politiske proces tages stilling til, hvilke redskaber der skal anvendes for at understøtte implementeringen. De 5 initiativer sigter også mod, at ministeriet i større grad end tidligere skal yde støtte til implementering af initiativer i kommunerne.

BOKS 1. OVERSIGT OVER HANDLENSPLANENS 18 INITIATIVER

1. Brug af aktuelt bedste viden i politikformulering og social praksis

Kilder til viden og data

1. Rutiner for systematisk anvendelse af viden fra koncernens arbejde.
2. Bedre anvendelse af resultatbaseret styring.
3. Pilotprojekt om udvikling og afprøvning af socialfaglige metoder.
4. Strategi for forskning.
5. Effektiv indberetningsløsning.
6. Koncernens SAS-anvendelse.
7. Bedre anvendelse af eksisterende data.
8. Kvalitets- og effektdata på socialområdet.

Vurdering og formidling

9. Fælles søgefunktion.
10. Sammenhængende vidensflow.
11. Bedre formidling via hjemmesider.
12. Servicestyrelsens brobyggerfunktion.
13. Styrket samarbejde med KL om brug af aktuelt bedste viden.

2. Bedre implementering

14. Bedre begrebsanvendelse.
15. Implementeringsguide.
16. Uddannelse som implementeringsredskab.
17. Sagsbehandlings- og udredningsmetoder.
18. Bedre anvendelse af digitaliserings- og andre udviklingsinitiativer.

6. Handlingsplanens 18 initiativer rummer i de fleste tilfælde hver 2 eller flere delinitiativer. Delinitiativerne er rettet mod forskellige dele af Socialministeriets organisation og samspillet mellem disse. Karakteren af delinitiativerne varierer fra koordineringsredskaber til større udviklingsprojekter.

7. Produktion og formidling af viden om effekter af de sociale indsatser er forankret i en række af handlingsplanens initiativer, herunder fx i initiativ *nr. 2. Bedre anvendelse af resultatbaseret styring* og initiativ *nr. 4. Strategi for forskning*. Initiativerne skal bidrage til, at Socialministeriet kan samle og nyttiggøre den eksisterende viden, skabe ny viden gennem forskning og systematisk opfølgning på resultater og effekter af politiske tiltag samt sikre, at ministeriet anvender den aktuelt bedste viden.

8. Produktion og formidling af statistik er centralt for at opnå viden om effekter af de sociale indsatser og er bl.a. omfattet i handlingsplanens initiativ *nr. 7. Bedre anvendelse af eksisterende data* og initiativ *nr. 8. Kvalitets- og effektdata på socialområdet*. Med initiativerne skal Socialministeriet skabe overblik over eksisterende data og sikre systematisk og ensartet dokumentation af bl.a. effekter af de sociale indsatser. Initiativ nr. 7 skal desuden sikre, at ministeriet anvender data mere strategisk og koordineret.

9. Jeg finder det tilfredsstillende, at Socialministeriet med "Handlingsplan for bedre brug af aktuelt bedste viden" har udarbejdet en samlet vidensstrategi for produktion og formidling af viden og statistik inden for socialområdet. Jeg finder derfor ikke anledning til at følge dette yderligere.

III. Implementering af strategien

10. Socialministeriet har udarbejdet et implementeringsskema for handlingsplanens 18 initiativer, hvor indhold og status for hvert enkelt initiativ er beskrevet. Ministeriet har oplyst, at handlingsplanen skal ses som et bruttokatalog over initiativer, som ministeriet arbejder for gradvist at gennemføre.

11. Socialministeriet har oplyst, at ministeriet har understøttet implementeringen af handlingsplanen gennem en række permanente organisatoriske ændringer i ministeriet. Ministeriet har fx oprettet nye enheder, hvis opgaveporteføljer afspejler handlingsplanens fokusområder.

12. Socialministeriets arbejde med handlingsplanens initiativer har løbende været fulgt af følgegrupper, der består af de centrale aktører med ansvar for at gennemføre initiativerne. Følgegrupperne har i en række tilfælde besluttet, at visse initiativer skulle integreres i andre af handlingsplanens initiativer eller i initiativer uden for handlingsplanen.

13. En række af de delinitiativer, der er blevet integreret i andre initiativer, handler om statistik. Socialministeriet begrunder disse ændringer i strategien med, at nogle delinitiativer ikke længere er hensigtsmæssige efter ressortdelingen i 2010, hvor indenrigs- og socialområdet blev adskilt.

Ud over initiativer i handlingsplanen arbejder ministeriet med at forbedre statistikgrundlaget i ministeriet og kommunerne gennem andre initiativer, hvor især dokumentationsprojekter på ministeriets hovedområder er centrale. Dokumentationsprojekterne har fokus på at forbedre og forenkle statistikindsamlingen og dermed sikre et bedre og sammenhængende statistikgrundlag. Dokumentationsprojekterne realiseres gennem aftaler mellem Socialministeriet, KL og Finansministeriet. Det er et gældende princip for dokumentationsprojekterne, at det tilstræbes, at indsamlingen af data i videst muligt omfang sker elektronisk gennem kommunernes sagsbehandlingssystemer og på CPR-nr.-niveau, men det er ikke en forudsætning for projekterne.

14. Socialministeriet har efter Rigsrevisionens vurdering implementeret ca. $\frac{2}{3}$ af handlingsplanens initiativer. De implementerede initiativer omfatter bl.a. optimering af interne arbejdsgange i Socialministeriet og Servicestyrelsen, der skal fremme brugen af den aktuelt bedste viden om sociale indsatser. De udestående initiativer omfatter bl.a. en implementeringsguide, som skal medvirke til, at beslutningsgrundlagene for fremtidige politiske beslutninger gennemgår en procedure, der sikrer, at den aktuelt bedste viden indgår.

15. Socialministeriet har oplyst, at ministeriet fortsat har fokus på at implementere handlingsplanens initiativer, da det er en første og afgørende forudsætning for, at initiativerne kan få en effekt. Ministeriet arbejder samtidig med at implementere andre initiativer, der har samme overordnede mål som handlingsplanen, fx gennem Barnets Reform.

16. Socialministeriet har oplyst, at ministeriet ikke finder det relevant at implementere handlingsplanen punkt for punkt. Ministeriet har dog anerkendt, at der fortsat er en implementeringsudfordring i forhold til handlingsplanen, og at der er relevante initiativer, der endnu ikke er implementeret. Ministeriet ser derfor en udfordring i at sikre en dækkende og hensigtsmæssig anvendelse af handlingsplanens initiativer, så de giver faglig merværdi – i sidste ende i form af øget effekt for borgerne.

17. Socialministeriet har desuden oplyst, at en central følgegruppe med repræsentanter fra forskellige dele af ministeriets organisation følger og koordinerer implementeringen af handlingsplanens initiativer. Implementering af væsentlige dele af handlingsplanen indgår også i ministeriets resultatkontrakt med Servicestyrelsen. Ministeriet finder det vigtigt, at en eventuel strategi for og central koordinering af implementeringen får et tilstrækkeligt fremadrettet sigte med fokus på handlingsplanens overordnede mål.

18. Socialministeriet har efter min opfattelse ikke en samlet strategi for implementeringen af handlingsplanens initiativer, herunder en prioritering af implementeringen af de udestående initiativer. Ministeriet har ligeledes ikke en samlet strategi for, hvordan ministeriet vil følge op på handlingsplanens initiativer.

19. Jeg konstaterer, at Socialministeriet har implementeret en stor del af initiativerne i ministeriets strategi for produktion og formidling af viden og statistik inden for socialområdet, men at der endnu udestår implementering af flere initiativer. Jeg finder det væsentligt, at ministeriet koordinerer implementeringen af handlingsplanens initiativer, og at der derved er et centralt fokus på at opnå de effekter, som handlingsplanens initiativer havde til formål at skabe. Jeg er desuden enig med ministeriet i, at det er vigtigt, at ministeriet i koordineringen har et fremadrettet sigte med fokus på handlingsplanens overordnede mål. Det er efter min opfattelse en central del af koordineringen, at ministeriet har en samlet strategi for implementeringen af handlingsplanen. Med en strategi kan ministeriet sikre, at de ændringer, der foretages i løbet af implementeringen, ikke påvirker den overordnede målsætning med handlingsplanen.

IV. Afslutning

20. Jeg finder det tilfredsstillende, at Socialministeriet med "Handlingsplan for bedre brug af aktuelt bedste viden" har udarbejdet en samlet vidensstrategi for produktion og formidling af viden og statistik inden for socialområdet. Jeg finder derfor ikke anledning til at følge dette yderligere.

21. Jeg konstaterer, at Socialministeriet har implementeret en stor del af initiativerne i ministeriets strategi for produktion og formidling af viden og statistik inden for socialområdet, men at der endnu udestår implementering af flere initiativer. Jeg finder det væsentligt, at ministeriet koordinerer implementeringen af handlingsplanens initiativer, og at ministeriet har en samlet strategi for implementeringen af handlingsplanen. Med en strategi kan ministeriet sikre, at de ændringer, der foretages i løbet af implementeringen, ikke påvirker den overordnede målsætning med handlingsplanen.

Jeg finder det derfor ikke hensigtsmæssigt, at ministeriet hverken har en samlet strategi for implementeringen af "Handlingsplan for bedre brug af aktuelt bedste viden" eller en samlet strategi for, hvordan ministeriet vil følge op på, om handlingsplanens initiativer bidrager til, at de sociale indsatser baseres på viden om effekt.

22. Jeg vil følge Socialministeriets fortsatte arbejde med at implementere strategien for produktion og formidling af viden og statistik, og hvordan ministeriet følger op på, at de sociale indsatser i stigende grad baseres på viden om effekt.

23. Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo